

2/Pobačaj

Pobačaj

je preuranjena smrt zametka ili ploda u različitim fazama njegovog razvoja.

Govorimo o **spontanom pobačaju** kada se njegova smrt ne izazove namjerno. O **induciranom ili izravnom pobačaju** govorimo kada netko namjerno izazove smrt zametka ili ploda.

Izraz "prekid trudnoće" zamagljuje činjenicu da je tu riječ o smrtni djeteta, onoga kojemu je najviše u interesu da živi.

Situacije žena koje razmišljaju o pobačaju vrlo su različite. Zakoni koji reguliraju pitanje pobačaja također se dosta razlikuju od države do države. U nekim zemljama pobačaj je legalan, a u drugima se samo dopušta ili tolerira. Razlikuje se:

- **elektivni pobačaj**, u slučaju kada je majka doživjela težak događaj (sirovanje, nezajeljena trudnoća, socijalna ugroženost i sl.) i
- **"medicinski indiciran" pobačaj**, dopušten u nekim zemljama tijekom svih 9 mjeseci trudnoće ako je majčin život ugrožen ili ako postoji velika vjerojatnost da će rođeno dijete patiti od teške i neizlječive bolesti.

UPOZORENJE:
Ovo poglavlje moglo bi šokirati neke od vas! Budući da je pobačaj nasilna stvarnost, njegovo opisivanje, čak i diskretno, može uvrijediti neke ljude. No kako biste shvatili što je stavljeno na kocku, potrebno je o tome govoriti. Pokušali smo prikazati tu stvarnost na jednostavan način, ali smo odlučili ne uključiti slike pobačenih plodova.

Na svijetu se godišnje izvede oko 50 milijuna pobačaja, što znači da svaka peta trudnoća završi pobačajem. Statistike pokazuju da se u Francuskoj godišnje obavi oko 240.000 pobačaja, u SAD-u 1 milijun te približno 4.2 milijuna u Središnjoj i Južnoj Americi. Riječ je o milijunima jedinstvenih i neponovljivih ljudskih bića.

Metode sprječavanja trudnoće

Sukocija

Plod se raščlanjuje aspiracijom (sukocijom). Ova se metoda često koristi za pobačaje na koje se žene odluče a da za to ne postoje medicinski razlozi.

Dilatacija i kiretaža

Zametak se uništava kirurškim instrumentom, a njegovi se ostaci uklanjaju iz maternice.

Injekcija

- Kalijev klorid ubrizga se u srce ploda, čime ga se ubije i izazove preuranjen porod.
- Hipertonična otopina (koja ima veću koncentraciju soli od stanica djetetova tijela) ubrizga se u plodnu vodu, što ubije dijete nakon nekoliko sati. Dvadeset i četiri sata kasnije majka porada mrtvorodeno dijete. Ova vrsta pobačaja koristi se za pobačaje "iz medicinskih razloga" do devetog mjeseca gestacije (trudnoće).

Djelomično rođenje

Na ovaj se način od ploda dobivaju žive živčane stanice koje se koriste u istraživanjima. Postupak je previše okrutan da bismo ga ovdje opisali.

Pilula RU-486

Ova pilula čini sluz sluznice maternice nepogodnom za preživljavanje zametka koji se u nju već ugnijezdio. To dovodi do pobačaja.

Pilula za "jutro poslije" ("hitna kontracepcija")

Ako se ova pilula popije u određeno vrijeme tijekom menstrualnog ciklusa, ona sprječava oplodnju. No također može spriječiti implantaciju već stvorenog zametka izazivajući pobačaj.

Intrauterini uređaj

Intrauterini uređaj unese se u maternicu kako bi spriječio da dođe do trudnoće. To je kontracepcijsko sredstvo jer stvara kemijsku zapreku spermiji. Takav uređaj može spriječiti da sjeme dođe do jajne stanice, što ne uspijeva uvijek. Uzrokuje također rani pobačaj ako je ipak došlo do oplodnje – u tom slučaju intrauterini uređaj mehanički sprječava embrij da se ugnijezdi u maternicu, čime ga osuđuje na smrt (nadrražuje sluznicu maternice i tako sprječava implantaciju embrija).

Intrauterini uređaj i pilula za jutro poslije mogu dovesti do pobačaja kada sprječavaju implantaciju zametka.

Zakonski rok za odobrenje pobačaja u Hrvatskoj

Što kaže Crkva?

"Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te posvetih."

Jeremija 1, 5

Samo je Bog Gospodar života

"Ljudski je život svet zato što od samog početka uključuje stvaralačko Božje djelo i trajno ostaje u osobitom odnosu sa Stvoriteljem, svojom jedinom svrhom. Samo je Bog Gospodar života od njegova početka do kraja te nitko, ni u kakvim okolnostima, ne može prisvojiti pravo izravnog uništenja nedužna ljudskog bića."

Katekizam Katoličke Crkve, br. 2258

Pobačaj je težak grijeh

"Namjeran pobačaj, odnosno pobačaj koji je cilj ili sredstvo, uvijek je težak moralni poremećaj zato što je to čin namjernog ubijanja nedužna ljudskog bića." *Evangelium vitae*, br. 62

Bog je milosrdan

"Posebnu misao želio bih posvetiti vama, žene koje ste pribjegle pobačaju. Crkva zna kolike su uvjetovanosti mogle utjecati na vašu odluku, i ne sumnja da se u mnogim slučajevima radilo o mučnoj, možda dramatičnoj odluci. Vjerojatno rana na vašoj duši još nije zarasla. U stvari, ono što se dogodilo bilo je i ostalo duboko nepravedno. Pa ipak, ne dopustite da vas zahvati obeshrabrenje i ne ostavljajte nadu. Znajte razumiti, prije svega, to što se dogodilo i protumačite to u njegovoj istini. Ako to još niste učinile, otvorite se ponizno i povjerljivo pokajanju: Otac svakog milosrđa očekuje vas da bi vam ponudio svoj oprost i svoj mir u sakramentu Pomirenja. Zamijetiti ćete da ništa nije izgubljeno i moći ćete tražiti oprost i od svoga djeteta, koje sada živi u Gospodinu. Pomognute savjetom i blizinom prijateljskih i stručnih osoba, moći ćete stati sa svojim patničkim svjedočanstvom među najgorljivije branitelje prava svih za život. Svojim zalaganjem za zaštitu života, okrunjenim eventualno rođenjem novog stvorenja, prihvaćanjem i pažnjom prema ljudima koji su najpotrebniji ljudske blizine, bit ćete tvorci novoga načina gledanja na život čovjeka." *Evangelium vitae*, br. 99

Često postavljana pitanja

➤➤ Treba li žena zatražiti pomoć?

Ženi koja razmišlja o pobačaju treba netko tko će je saslušati.

Nakon pobačaja žena mora potražiti pomoć jer se može osjećati dosta usamljeno i imati osjećaj krivnje. Ona mora graditi svoju budućnost na način koji će joj pomoći da prihvati činjenicu da je počinila pobačaj.

➤➤ Ako si trudna i sama, koji je izlaz?

Trudnica se, posebno ako je usamljena, može bojati i osjećati odbačeno i nedorasla situaciji u kojoj se našla. Ona treba nekoga tko će je saslušati, dati joj podršku, a ponekad i financijsku pomoć. Iako joj se pobačaj može učiniti najboljim rješenjem, trebala bi znati da mnoge žene duboko žale zbog svojih pobačaja i kaju se što nisu izabrale život i ljubav za svoju djecu. Trebala bi znati da postoje grupe koje pružaju pomoć i savjete i koje mogu umanjiti njezin strah i usamljenost.

➤➤ Ostavlja li pobačaj psihološke posljedice na ženu?

Da. Mnoge žene koje su pobacile pokazuju znakove depresije i drugih poremećaja, uključujući krivnju, gubitak samopouzdanja, suicidalne misli, anksioznost, nesanicu, ljutnju, seksualne probleme, noćne more o svome djetetu i sl. Žena koja je pobacila možda neće povezati te simptome s pobačajem. Navedene posljedice, koje se mogu pojaviti odmah ili tek mnogo kasnije, danas su dobro poznate i nazivaju se "postabortivnim sindromom". Ti se simptomi pojačavaju svakog puta kada majka susretne trudnicu, vidi malo dijete, prođe kraj klinike za pobačaje ili se sjeti godišnjice smrti svoga djeteta.

Postabortivni sindrom ne odnosi se samo na majku. Moguće je da se proširi i na one koji se nalaze oko nje: oca, braću i sestre i druge.

Žene diljem svijeta počinju svjedočiti o tome, govoreći: "Da smo barem znale."

Za pomoć se slobodno obratite obiteljskim savjetovalištim a nad/biskupiji

➤➤ Postoji li pravo na pobačaj?

Kako smo se našli u situaciji da razmišljamo o pobačaju kao o pravu žene? Tako što smo zaboravili najveću žrtvu toga čina – nerođeno dijete – i odgovorili "da" na pitanje poput ovoga: "Ne bi li žena trebala odlučiti je li spremna za dijete ili ne?" Kao da je žena jedina tu bitna! Dijete nije tražilo ništa od toga, ono je samo plod odnosa svojih roditelja... Odbacivanje djeteta se čini jedinim mogućim rješenjem, no pritom se ne uzima u obzir činjenica da je dijete prisutno od trenutka začeća i da se ni na koji način ne može oglasiti. Dijete je, dakle, prepušteno na milost i dobru volju onih koji su mu dali život i koji mu sada uskraćuju pravo da se rodi. Bilo koja druga opcija koja bi mogla biti pogodna i za ženu i za dijete nažalost se zanemaruje, iako postoje rješenja (primjerice posvajanje od strane neplodnog para). Bismo li mogli napokon govoriti o dobru djeteta umjesto o "pravu na pobačaj"?

➤➤ Kakva je situacija s pobačajem u svijetu?

Procjenjuje se da se svake godine u svijetu izvede, kao što je već rečeno, oko 50 milijuna pobačaja, a više od milijarde legalnih pobačaja obavljeno je u različitim zemljama otkako je on legaliziran nakon Drugoga svjetskog rata. Pobačaj je najprije ozakonjen u totalitarnim sustavima u 60-im godinama, kada su dostignute rekordne stope od otprilike dva pobačaja na svaki porod. Nakon toga je 70-ih godina većina tzv. razvijenih zemalja dekriminalizirala pobačaj.

Izvor: <http://www.numberofabortions.com>

PARADOKS POVEZAN S ROĐENJEM 6-MJESEČNOG PLODA

Od nedavno postoje "savjetovališta za prenatalne probleme" za obitelji djece koja umru prije isteka 9 mjeseci trudnoće. Doista, rođbina pati kada društvo ne prizna postojanje djeteta iz njihove obitelji. Neki takvim obiteljima predlažu da to obilježe posebnim događajem. Ipak, suci danas odbijaju koristiti izraz "rodbinsko srodstvo" za djecu koja umiru u majčinoj utrobi jer priznaju samo onu koja se rađaju živa. Izraz "beživotno dijete" počinje se koristiti kao ustupak prema takvim obiteljima. Roditeljima je potrebno da društvo prepozna i prizna da su njihova djeca zaista postojala.

U DOBI OD 2 MJESECA DUGAČAK SAM 3 CM. MIKROSKOPOM MI MOŽETE VIDJETI OTISKE PRSTIJU!

Etička promišljanja

Žena i dijete: prijatelji ili neprijatelji?

Zašto bi mogućnost majke da ubije svoje dijete prevagnula nad djetetovim pravom na život? Može li se dijete smatrati nepravednim agresorom? Iako su neki filozofi nažalost razvijali takvu teoriju, dijete je uvijek nevino. Vezu koja sjedinjuje majku s njezinim djetetom, koje je upravo simbol ljubavi i mira, teško narušavaju zakoni koji dopuštaju pobačaj.

Osnaživanje žene

Neki tvrde da pobačaj oslobađa ženu ograničenja majčinstva i da joj daje "pravo da upravlja vlastitim tijelom". No biološki gledano, dijete nije dio majčina tijela – ono je gost. Zbog toga majka ne može raspolagati nerođenim djetetom. Osim toga, pobačaj je napad na samu žensku narav, a ta je da bude majka. Neizmijerna patnja koju donosi neplodnost pokazuje u kojoj je mjeri majčinstvo bitan dio identiteta žene. Stoga ubijanje vlastitoga djeteta ne može biti izvor slobode ili osobne ispunjenosti.

Može li se pobačaj nazivati izborom?

Odabirom pobačaja roditelji izabiru smrt za svoje dijete. Drugim riječima, zakon daje roditeljima pravo da ubiju. Ono što je legalno nije nužno moralno. Čak i u zemljama gdje zakon to dopušta, savjest podsjeća na temeljno načelo: "Ne ubij".

Problemi s novcem

Jesu li financijski problemi dovoljan razlog za prekid trudnoće? Najbolji način da se pomogne ženi koja se nalazi u teškoj situaciji nije pomoći joj da ubije život, nego da riješi svoje financijske probleme. Ako majka ne može odgajati svoje dijete, drugo moguće rješenje za nju je davanje djeteta na posvajanje.

"Društvo koje ubija svoju djecu istovremeno gubi svoje duše i-nadu."

JÉRÔME LEJEUNE

Što s očevima?

Nije rijetko da se mlade trudnice osjećaju prisiljenima pobaciti jer otac ne želi preuzeti odgovornost za svoje dijete. S druge strane, ponekad se dogodi da žene pobace protiv volje djetetova oca. Otac se ne može suprotstaviti majčinoj volji i zaštititi svoje dijete. No nije li to dijete njihovo zajedničko dijete? Činom prokreacije dijete postaje "tijelo od tijela" i majke i oca. Jedan je mladi 22-godišnjak rekao da se umalo bacio kroz prozor od muke kad je saznao da je njegova djevojka pobacila njihovo dijete. Zakon ignorira oca.

Posvojenje

U vrlo teškim uvjetima ponekad se dogodi da majka ne može odgajati svoje dijete. U tom slučaju ona može povjeriti svoje dijete posvojiteljima. Za razliku od pobačaja, u kojem dijete gubi sve, posvajanje mu daje priliku. Ono gubi majku, ali zadržava život i nalazi nove roditelje. Mnogi su parovi spremni prihvatiti dijete kroz posvajanje.

Pobačaj i kontracepcija

Kontraceptivni mentalitet i pobačaj

Kontraceptivni mentalitet (namjerno odbacivanje djeteta) dovodi do spremnijeg prihvaćanja pobačaja kao rješenja "problema neželjene trudnoće". INPES¹ navodi da se "neželjene trudnoće sve manje podnose" i da "60% neželjenih trudnoća završava pobačajem, naspram 40% od prije nekoliko godina". Francuski nacionalni institut demografskih istraživanja (INED)² također je primijetio da su se "odluke za pobačaj u slučaju neželjene trudnoće povećale usporedno s poboljšanjem kontrole začeca".

Sprječava li kontracepcija pobačaj?

Često se kaže da je kontracepcija najučinkovitiji lijek za pobačaj. Je li to doista istina?

Ne, i to zbog 3 razloga:

- Kontraceptivni mentalitet dovodi do spremnijeg prihvaćanja pobačaja u slučaju "neželjene trudnoće".
- Kontracepcija potiče spolne odnose s više partnera u nestalnim odnosima, što zapravo povećava broj neželjenih trudnoća.
- Osim toga, neke kontraceptivne pilule mogu uzrokovati pobačaj u ranoj fazi, a da žena toga uopće nije svjesna. Statistike potvrđuju da povećano korištenje kontracepcije ne smanjuje broj pobačaja.

Pilula i pobačaj

Sve kontraceptivne pilule mogu uzrokovati rane pobačaje. Klasične "kombinirane" pilule, ili pilule estroprogestina, imaju kontraceptivno djelovanje sprječavajući ovulaciju uz promjenu cervikalne sluzi, čineći je nepogodnom za primanje sperme. No kada jedan od tih mehanizama nije dostatan (1 od 10 puta ovulacija se ne prekine), aktivira se treći učinak pilule, odnosno stijenka maternice se mijenja kako bi spriječila implantaciju zametka. U tom je slučaju riječ o abortivnom djelovanju zato što dolazi do smrti zametka. Pilule s mikro-dozama i kontracepcija s progestinom ("minipilula", "pilula za jutro poslije", "hitna kontracepcija", kontracepcijske injekcije i potkožni kontraceptivni implantati) imaju isti učinak. U tim slučajevima dolazi do pobačaja a da žena toga nije svjesna.

¹ Institut national de prévention et d'éducation pour la santé (INPES), Les Français et la contraception, 5. lipnja 2007.

² "La loi Neuwirth (France) quarante ans après : une révolution inachevée ?" Studija koju je proveo INED, a koja je objavljena u 439. broju publikacije Population et Sociétés (27. studenog 2007.)

Svjedočanstvo

PRIHVAĆANJEM POBAČAJA SUPROTSTAVLJAMO SE MIRU

Mislim da je pobačaj ono što danas najviše uništava mir zato što je to izravan rat, izravno ubijanje - izravno ubojstvo koje počinja sama majka... Ako majka može ubiti vlastito dijete, što me priječi da ja ubijem tebe, a ti mene?

MAJKA TEREZIJA

Imala sam 22 godine. Tri godine bila sam u vezi sa studentom sa svojeg fakulteta. Jedne noći, budući da sam zaboravila popiti pilulu, upotrijebili smo kondom koji je puknuo. Dva tjedna kasnije život mi se preokrenuo naglavačke – bila sam trudna... Otada su samoća koju sam osjećala i pritisak od strane oca moga djeteta bili ogromni. On nije htio imati nikakve veze s djetetom. Šest dana smo se neprestano svadali, a potom sam popustila, jer sam bila previše izolirana i prestrašena i nisam imala nikakvu podršku obitelji. Kad sam se probudila, nije više ničega bilo, svijet je bio prazan. Deset dana kasnije počelo je krvarenje koje je potrajalo dva dana. Sljedećih 20 godina, na "godišnjicu" tog dana, ponovno sam proživljavala muku i usamljenost toga trenutka i imala sam strašne bolove u trbuhu. Nakon rođenja svakoga od moje djece, mjesecima sam patila od depresije i užasnih noćnih mora da ubijam svoje dijete vlastitim rukama. Danas, kada imam 40 godina, ne prođe nijedan dan a da ne pomislim na to dijete i na dio sebe koji sam ubila kada sam se odlučila na pobačaj.

EMMA, majka